

8. 1. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Bezúhonnost rozhodce v českém rozhodčím řízení

Aby se určitá osoba mohla stát rozhodcem v rozhodčím řízení, je třeba splnit kvalifikační podmínky té zákonem stanovené normy, dle které se stane rozhodcem. Podmínky pro ustanovení osoby rozhodce můžeme rozdělit do dvou kategorií, a to podmínky obecné a podmínky vyšší. Jiné podmínky jsou kladeny na výkon funkce rozhodce, které nejsou stanoveny obecným předpisem, nalezneme např. v rádech stálých rozhodčích institucí nebo arbitrážních center.

Zvláštní kvalifikační požadavky nestanoví zpravidla ani řády českých nebo slovenských stálých rozhodčích soudů. Existuje jen velice málo rozhodčích institucí, v jejichž rádech nalezneme vyšší kvalifikační podmínky na výkon funkce rozhodce. Takovou institucí je kupř. rozhodčí soud při *Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit e. V.*, který se nachází ve Spolkové republice Německo.[1]

Obecnými zákonnými podmínkami v České republice, výslovně uvedenými v právním předpisu, konkrétně v ustanovení § 4 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení[2] jsou pak: (i) občan České republiky, (ii) zletilost, (iii) bezúhonnost, (iv) plná svéprávnost[3], (v) neexistence omezení pro výkon funkce rozhodce vyplývající ze zvláštních předpisů.[4]

Zaměříme se pouze na požadavek bezúhonnosti rozhodce. Bezúhonnost fyzické osoby je obecně vyžadována u mnoha profesí souvisejících s právem, např. u advokáta, notáře, státního zástupce, insolvenčního správce, ale zejména u soudce a není tedy výjimkou ani u rozhodce. Podmínku bezúhonnosti dle ustanovení § 4 odst. 2[5] zákona o rozhodčím řízení nesplňuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen za trestný čin, jestliže se na něj nehledí, jako by nebyl odsouzen. [6] Jedná se tedy o negativní vymezení.

Problém však nastává ve výkladu pojmu bezúhonnosti, neboť je definován velmi úzce. Požadavek bezúhonnosti rozhodce nesplní ani ta osoba, která byla odsouzena za trestný čin nedbalostní, což znamená kupř. zavinění autonehody. Zde vyvstává otázka, na kterou poukázal Kordač ve svém článku

o *Mezinárodní arbitráži v České republice*, a to zda opravdu chceme znemožnit věhlasným světovým rozhodcům rozhodovat spory v České republice pouze z důvodu zavinění autonehody?[7]

Tvrdím, že v poslední době jsou kladeny až přílišné nároky na bezúhonnost osoby, a to nejen u výkonu funkce rozhodce. To je přijatelné např. ve spotřebitelských sporech, kde je nepředstavitelné, aby osoba, která chrání slabší stranu, nebyla trestně bezúhonná. Ovšem zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů neomezuje bezúhonnost rozhodce pouze na spotřebitelské spory, ale hovoří o ní komplexně ve vztahu ke všem sporům, tudíž např. nedbalostní trestné činy by neměly mít téměř žádný vliv na výkon funkce rozhodce, pokud přímo nesouvisí s výkonem rozhodovací činnosti. V této problematice vidím mezeru v právní úpravě, která by v budoucnu měla být dořešena nebo alespoň lépe interpretována.

Českou úpravu hodnotím jako příliš přísnou, neboť jak jsem se výše vyjádřila, nedbalostní trestné činy typu dopravních nehod apod. mají pramalý vliv na následné rozhodování majetkového sporu v

rozhodčím řízení. Na druhou stranu vezmeme-li v potaz trestný čin, který by svou podstatou mohl ohrozit průběh a spravedlivé a nestranné rozhodování sporu, zde rakouská úprava poněkud pokulhává. Podmínka bezúhonnosti není na poli mezinárodní arbitráže běžná. Problematická je také skutečnost, že různé právní řády mají rozdílné koncepty o tom, co je považováno za trestný čin.[8] Jinými slovy, to co je považováno za závažný zločin v České republice, nemusí být zločinem na stejné úrovni například v Rakousku. Dle mého názoru by byl v otázce bezúhonnosti rozhodce vhodný určitý kompromis mezi jednotlivými právními řády různých zemí.

Mgr. Kamila Peterková

[1] BĚLOHLÁVEK, Alexandr J. Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 180.

[2] Ustanovení § 4 odst. 3 zákona č. [216/1994](#) Sb. hovoří také o požadavku na rozhodce v rámci řešení sporů ze spotřebitelských smluv. Pro účely této práce se vztahem rozhodce a sporů ze spotřebitelských smluv zabývat nebudu.

[3] Rekodifikace soukromého práva účinná od 1. 1. 2014 nahradila pojmem svéprávnost dosavadní pojem způsobilost k právním úkonům.

[4] Jednou ze zákonných podmínek pro výkon funkce rozhodce je to, že výkon funkce rozhodce konkrétní fyzické osobě nezakazuje zvláštní právní předpis. Takový zákonný zákaz nalezneme např. v § 80 odst. 5 zákona č. [6/2002](#) Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů. Zde je výslovně stanoveno, že soudce nesmí působit jako rozhodce nebo zprostředkovatel právního sporu.

[5] Aktuální rekodifikace v oblasti soukromého práva v České republice od 1. 1. 2014 přinesla drobnější změny v této souvislosti. Otázka úpravy způsobilosti cizince být rozhodcem, která dosud byla obsažena v ZRŘ, se přesunula do nového zákona č. [91/2012](#) Sb., ZMPS. Ustanovení § 118 ZMPS obsahuje způsobilost cizince být rozhodcem výlučně ve vazbě na jeho způsobilost k právním jednáním dle právního řádu, jehož je občanem. Opět je zde uvedena podpůrná kolizní norma a stačí, když má způsobilost podle českého práva. Dřívější úprava před rekodifikací soukromého práva s účinností od 1. 1. 2014 řešila v ustanovení § 4 odst. 2 ZRŘ způsobilost k výkonu funkce rozhodce u osob, které nejsou českými občany. Tato úprava byla v jistém smyslu nadbytečná, neboť právní úpravu způsobilosti cizinců k právním úkonům byla v obecné rovině obsažena v zákoně č. [97/1963](#) Sb., ZMPS, konkrétně v ustanovení § 3. S úpravou obsaženou v tehdejší ZRŘ byla téměř totožná, a proto se ukázalo jako účelné ponechat způsobilost cizince k právním úkonům.

[6] § 4 odst. 2 zákona č. [216/1994](#) Sb. zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 15. 2. 2014].

[7] KORDAČ, Zbyšek. Mezinárodní arbitráž v ČR: reforma nutná. Jinepravo.blogspot.cz [online]. 2012. [cit. 3. 2. 2014].

[8] HLEDÍK, Martin. Novela zákona o rozhodčím řízení a její význam pro právní praxi [online]. Brno, 2010, [cit. 20. 3. 2014]. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta.

Další články:

- [Přístup k nemovitosti přes pozemek třetí osoby](#)
- [PŘEHLEDNĚ: Jak funguje předkládání plné moci? Postačí soudu jen její „fotokopie“? Aneb vývoj právní úpravy požadavků na plnou moc v našem právním systému.](#)
- [Využívání nástrojů umělé inteligence: proč je GDPR relevantní?](#)
- [Transfer Pricing: Na co si dát pozor s blížícím se koncem roku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 24.: Digitalizace korporátního práva: EU cílí na snížení administrativy při přeshraničním podnikání](#)
- [Itálie zavádí povinné přilby pro všechny lyžaře: komplexní přehled legislativních novinek pro sezónu 2025/2026](#)
- [Oceňování ochranných známek](#)
- [Změna písemné smlouvy ústní formou aneb zákaz jednání v rozporu s vlastním dřívějším chováním a přelom v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Digitální dědictví](#)
- [Reálné rozdělení nemovité věci jako způsob vypořádání společného jmění](#)
- [Zveřejňování dopingových sankcí vs. GDPR ve světle stanoviska generálního advokáta SDEU](#)